

Hieronder lichten we de belangrijkste punten uit onze zienswijzen toe en geven we weer hoe Defensie hierop heeft gereageerd in haar Nota van Antwoord.

Reactie Defensie op zienswijze Bronckhorst/Lochem

Behoefte 10: stationering en corridors onbemande cargodrones

We vroegen defensie inzicht te geven in de impact van de vliegactiviteiten op onze woonomgeving en natuur.

In de Nota van Antwoord geeft Defensie het volgende aan:

- **Natuur:** Door de vlieghoogte en het beperkte aantal en formaat van drones verwacht Defensie geen belangrijke effecten op dieren of leefgebied.
- **Geluid:** Het planMER gebruikte het geluid van een lichte helikopter als maatstaf. Deskundigen denken dat dit meer geluid produceert dan het dronegeluid. Zodra bekend is welke drones worden ingezet, wordt dit preciezer onderzocht. Defensie verwacht dat het geluid daarnaast ook goed kan worden verminderd door route- en hoogtes aanpassingen.
- **Leefomgeving:** Drones hebben volgens het planMER een relatief klein effect op de omgeving, al zijn effecten op bijvoorbeeld vogels niet uit te sluiten. Bij verdere uitwerking onderzoekt Defensie de impact op kwetsbare plekken. Als effecten boven normen uitkomen, worden maatregelen genomen, zoals aangepaste routes of het vermijden van laagvliegen bij woningen en natuurgebieden. Dit gebeurt in overleg met overheden, waaronder de gemeente.

In de volgende fase wordt het onderzoek meer locatiegericht, met blijvende aandacht voor natuur, geluid en leefomgeving.

In onze zienswijze vroegen we Defensie om meer duidelijkheid over de hoogte, omvang en exacte route van de geplande dronecorridor.

Defensie geeft aan dat zij niet zelf besluit over het openstellen van deze corridors; dat doet het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat. Defensie levert daarbij haar eigen veiligheids- en operationele belangen aan en stemt dit af met andere overheden en luchtvaartpartijen.

Op dit moment kan Defensie nog niet aangeven hoe vaak en met welk type drone door de corridor gevlogen zal worden. Bij de verdere uitwerking worden vliegroutes, frequenties en verwachte effecten uitgewerkt, waarbij rekening wordt gehouden met woninggebieden, natuur en andere gevoelige locaties. Deze informatie wordt actief gedeeld via overleg met betrokken overheden en via openbare communicatie.

Behoeft 12: helikopterlandingsplaatsen

In onze zienswijze vroegen we om meer duidelijkheid over de aandachtspunten bij het gebruik van OT het Groote Veld als helikopterlandingsplaats, omdat het gebied nu maar beperkt wordt gebruikt en hoge natuurwaarden heeft.

Defensie geeft aan dat het planMER voor Het Groote Veld vooral let op:

- voldoende open ruimte,
- kwetsbare natuurwaarden (zoals NNN),
- nabijheid van woningen en recreatie.

Daarom is gekozen voor een beperkt aantal landingen (minder dan 150). Volgens Defensie is dit het maximaal beoogde gebruik, maar ligt de daadwerkelijke behoefte lager. Defensie laat in de Nota van Antwoord weten dat dit maximum juist is gekozen om de druk op natuur en recreatie zo klein mogelijk te houden. Na vaststelling van het NPRD volgt er aanvullend natuuronderzoek dat bepaalt hoeveel vliegbewegingen uiteindelijk zijn toegestaan en onder welke voorwaarden. Daarbij blijft Defensie in overleg met lokale en regionale partners. Bij de locatiekeuze is vooral gekeken naar het niet overschrijden van de wettelijke geluidsnormen voor omwonenden. Defensie wil Het Groote Veld blijven gebruiken, maar mijdt geluidsgevoelige plekken.

Er is een Passende Beoordeling uitgevoerd waarin effecten en mogelijke maatregelen zijn beschreven. Na vaststelling van het NPRD volgt een luchthavenregeling en komt er aanvullend natuuronderzoek voor vergunningverlening. In de vervolgfase wordt verder onderzocht hoe de locatie landschappelijk, ecologisch en cultureel kan worden ingepast. Ook worden de behoefte en de exacte begrenzing van het gebied verder uitgewerkt op basis van onder andere veldonderzoek en aanvullend geluidsonderzoek, inclusief lokale gegevens.

Tot slot benadrukten we in onze zienswijze dat er duidelijke en bindende afspraken nodig zijn over onder meer frequentie, tijden, aanvliegroutes en de exacte landingsplaats. Deze afspraken moeten in overleg met Defensie en omwonenden tot stand komen, onder begeleiding van de gemeente Bronckhorst. We pleiten ervoor dit net zo bindend te regelen als voorheen bij helikopterlandingsplaatsen via een luchthavenregeling.

In de Nota van Antwoord geeft Defensie aan dat de uitbreiding na vaststelling van het NPRD inderdaad een juridische basis via een luchthavenregeling krijgt. Dit is een ministeriële regeling die wordt opgesteld nadat het besluit is genomen. De Tweede Kamer is hierover geïnformeerd in de Kamerbrief van 10 juni 2024.

Reactie Defensie op zienswijze Achterhoek

We maken ons zorgen over het aanwijzen van onze regio als laagvlieggebied, omdat dit volgens het Ontwerp NPRD mogelijk beperkingen oplevert voor woningbouw in het buitengebied. We vroegen Defensie om deze mogelijke beperkingen te verduidelijken.

Defensie geeft aan dat dankzij een lichte planologische regelgeving ruimte blijft voor woningbouw en economische ontwikkelingen. Beperkingen en hinder zijn echter niet uit te sluiten. De lichte regelgeving moet in landelijke regelgeving worden vastgelegd en moet een balans bieden tussen defensiedoelen en belangen van wonen, natuur en economie. In de uitvoeringsfase wordt dit verder uitgewerkt met betrokken overheden.

We vinden het belangrijk dat inwoners tijdig worden geïnformeerd, zodat zij kunnen anticiperen op laagvliegactiviteiten. We vroegen Defensie hoe zij dit wil organiseren om hinder en risico's—zoals schrikeffecten bij mensen en dieren—te beperken.

Defensie zegt de zorgen te begrijpen en zich te houden aan bestaande regels voor laagvliegen. De in het planMER beschreven effecten zijn al een voorzichtige (worst-case) inschatting, maar exacte hinder hangt af van hoogte, snelheid, route en type helikopter. In de volgende fase kan Defensie mogelijk meer duidelijkheid bieden. Communicatie wordt daarin een belangrijk aandachtspunt, samen met het Commando Lucht- en Ruimtestrijdkrachten en het Defensie Helikopter Commando.

We zijn bezorgd dat er nog geen duidelijkheid is over de omvang van het laagvliegen boven de Achterhoek. Defensie geeft aan dat het definitieve aantal vergunde vliegrechten afhankelijk is van de vergunningprocedures die volgen na de definitieve vaststelling van het NPRD.